

ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ

Η ΛΑΪΚΗ ΜΑΣ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΖΩΗ

Προβλήματα, κίνδυνοι και διέξοδοι

ΤΟΥ Κ. ΚΙΤΣΟΥ Α. ΜΑΚΡΗ

Να τξερει ή σεδαση δέσποινα της Πλάκας δταν έπαιρνε τδ άποστολικό ραβδί της για τδ κατσαβόρα των έλληνικών βουνών! Δέν υπάρχει πια σπιτί στην Άθίνα και στίς μεγάλες πόλεις χωρίς νά έχη σέ κάποια γωνία του λίγα άντικείμενα λαϊκής τέχνης. Συνεσταλμένοι «πτωχοί συγγενείς», κλειδατζάρια και κεντήματα και φλοκάτες συμφύρονται στο κοσμοπολίτικο πανηγύρι της άστικής πολυκατοικίας όνάμεσα στή βαρεία ξενότροπη επίπλωση. Παραμερίζουμε, για τήν ώρα, τήν περίφημη «σκυριανή» επίπλωση. Μακριά από μάς δ στενοκαρδός σωβινισμός. Με σεβασμό και κατανόηση στεκόμαστε μπροστά στα δημιουργήματα όλων των λαών. Στό έπος του ανθρώπινου πολιτισμού κάθε τόπος έγραψε τή δική του ραψωδία. Έδώ πρόκειται για κάτι άλλο: για τή συνέπεια που πρέπει νά έχη ή έσωτερική διακόσμηση και ή επίπλωση του σπιτιού μας. Για τδ δεσμό της με τόν τόπο και τήν παράδοσή του. Άς πούμε κάτι που στην άρχή φαίνεται σαν παραδοξολογία. Υπάρχει πολός άμερικανισμός σ' αυτή τή φιλοξενία της λαϊκής μας τέχνης μέσα στο σπιτί μας. Οί Άμερικανοί, λαός νέος και εύρωστος, μά χωρίς μακριά έθνική παράδοση, συνθέτουν με τόλημ τους πιο έτερόκλητους ρυθμούς, τδ πιο άπίθανα στοιχεία. Και καταφέρνουν νά δημιουργήσουν έσωτερικά τολημή και χαρούμενα. Μέσα στο πολύχρωμο άμερικανικό «λίδινγκ - ρούμ» άνάμεσα σέ μία γαπωνέζικη πορσελάνη και σ' ένα έργο όρηρημένης τέχνης παίρνει κάποιο νόημα και ένα ροβίτικο πισάτο. Ένα νόημα, όμως, έντελής διαφορετικό από εκείνο που πρέπει νά έχη σ' ένα σπιτί έλληνικό. Έκεί είναι ένας «περίεργος» έξωτισμός που προσθέτει κάποιο χαμόγελο στή χαρά του χώρου. Έδώ μόνο σαν ένα όργανικό μέλος του συνόλου μπορεί νά σταθί. Είναι ένα κομμάτι άπ' τήν πιο κοντινή μας παράδοση. Και παράδοση ξεκομμένη παύει νά είναι παράδοση.

Τά παλιά άντικείμενα της λαϊκής τέχνης μόνο μέσα σ' ένα συγγενές περιβάλλον στέκονται. Κι όταν λέμε συγγενές περιβάλλον δέν έννοούμε, βέβαια, μία πιστή άπομίμηση πολλού σπιτιού. Δέ μπορούμε σήμερα νά ζήσουμε μέσα σ' ένα σκηνικό ήθογραφικού έργου. Άλλαξεν ό τόπος της ζωής μας, άλλαξαμε και μείς οί ίδιοι. Άλλωστε, παράδοση δέ θα πεί στασιμότητα και επανάληψη, αλλά εξέλιξη συνετή πρds τή φυσιογνωμία που υπάρχει και συνεχί έμπλουτισμό με νέα στοιχεία που προσαρμόζονται όμαλά σ' αυτά που υπάρχουν. Η παράδοση είναι συνεχής δημιουργική προσαρμογή σέ μία πραγματικότητα που διαρκώς αλλάζει. Οί καλοί μας πρόγονοι δέν είχαν στα στίτια τους διδλιοθήκες και γράφειες, έτρωγαν σέ χαμηλούς σοφράδες. Τ' άρχοντικά του βορειοελλαδτικού τύπου είχαν τους χώρους ύποδοχής στο έπάνω πάτωμα. Θα μπορούσαμε, με τίς σημερινές συνθήκες της ζωής, νά κάνουμε κάτι παρόμοιο; Ασφαλώς όχι.

Νά προσαρμόσουμε, συνεπώς, τδ στοιχεία της παραδόσεως στις πρακτικές και αισθητικές ανάγκες ενός σημερινού ανθρώπου. Εύκολο νά τδ λέμε. Θανανάσιμος κίνδυνος στην πραγματικότητα. Πληρώνουμε πολό άκριβδ τδ σφάλματα των πρώτων δεκαετιών της έλευθέρης έθνικής μας ζωής. Ξεκώμαε από τή ζωντανή μας παράδοση. Καθαρευοσιανισμός και προγονοπληξία. Άπό τόν πρώτο γλύτωση ή λογοτεχνία μας και ξανασυνδέθηκε με τδ ζωντανό έκφραστικό όργανο του λαού μας. Όχι, βέβαια, χωρίς παραστρατήματα. Τδ πρόβλημα είναι πώς θα γίνη τδ ίδιο και στίς έφαρμοσμένες τέχνες χωρίς νά μεσολαβήσουν οί δικό τους Κρυστάλληδες. Για τή λογοτεχνία τδ πράγματα ήταν πολό πιο εύκολα. Η ζωντανή γλώσσα άφδονούσε στο χωρίο, κυκλοφορούσε στους δρόμους της πολιτείας. Ο ίδιος δ καθαρευοσιανός λόγιος έβγαζε, όμως νερό ζητούσε νά ξεδιψάση. Μπορούμε νά ίσχυρισθούμε τδ ίδιο και για τή λαϊκή μας τέχνη; Έκτός από λίγες περιπτώσεις έπαψε νά είναι ζωντανή.

Καιρός νά ξαναγυρίσουμε στο παράδειγμα της «σκυριανής» επίπλωσεως. Έγινε για ένα διάστημα μία δα γέμισε τδ σπίτια με τυποποιημένες άπομιμήσεις από τδ θαυμαστά έκείνα έπιπλα των μαστρών της Σκύρου. Έλειψε τδ μεράκι του τεχνίτη. Τδ μικρό εύρημα που πολλές φορές τδ τρυπνεί τδ τυχαίο σχήμα του ξύλου, κι δ ρόζος άκόμα. Κοντά σ' άλλα υπάρχει και δ κίνδυνος προσαρμογής στο γούστο της διενδοσής πελατείας, όπως έγινε με ένα μέρος της παραγωγής άραχωδίκτων κιλιμιών. Η γρήγορη και φτηνή παραγωγή άποτελεί έναν άκόμα πειρασμό, όταν ή διάθεση των προϊόντων κρίνεται στή χερί της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Πρέπει, λοιπόν, νά άπογοητευθούμε; Κάθε άλλο. Τδ ότι ξέρουμε τους κίνδυνους είναι μία πρώτη έγγυση πώς μπορούμε νά τους άποφύγουμε.

Υπάρχει και ή άλλη όψη τού νομίσματος. Δέ στέρεψε ή δημιουργική ικανότητα του έλληνικού λαού. Χθεςινός δ Θεόφιλος—ζωιτανός δ Χριστόπουλος. Σέ χωρία του δουνού και τού κάμπου άκούγεται άκόμα δ ρυθμικός χτύπος του άργαλειού. Χρυσικοί και άγγειοπλάστες κατέχουν μία αξιοβούσαστη τεχνική. Γκλίτσες και ρόκες και λογις μικρά έυλόγηπτα θγαίνον από χερί δοσκών. Άπόμαχοι ναυτικοί και ναυπηγοί φιλοτεχνούν τδ έξαιρετά έκείνα «σκαριά», μικροσκοπικές άναπαραστάσεις πλοίων, που άρμενίζουν τδ πέλαγος των θαλασσινών τους άναμνήσεων. Υπάρχουν και τδ παλιά πρότυπα. Άπό αυτά θ' άρχίσουμε για νά ξαναδέσουμε τδ κομμένο νήμα της παράδοσης. Κι όταν ή λαϊκή τέχνη—στα είδη που μπορούν νά κρατηθούν—άρχισι νά καλλιεργήται συστηματικά, τότε θα έρη μόνη της τδ δρόμο. Ένα δρόμο που θα συνεχισι τόν παλιό και θα τήν οδηγήσι σέ καινούργιες έπιτυχίες. Μακριά, μόνο, από τή έπιμεθέσεως της δικής μας καλαισθησίας και πρds παντός από τδ κερδοσκοπικό μένος των έμπορών. Έδώ άρχίζει τδ πεδίο δράσεως και ή μεγάλη εύθυνη τού καινούργιου Έθνικού Όργανισμου Έλληνικής Χειροτεχνίας.

Παλιό δνειρο των πρώτων πιστών της λαϊκής μας τέχνης πραγματοποιείται τώρα με τήν ίδρυση τού Όργανισμού. Όχι πια σκόρπιες κι άσυντονιστες προσπάθειες ιδιωτών που ξόδεσαν τδ χρόνο, τδ μεράκι και τίς οικονομικές τους δυνατότητες στή μελέτη και στή προβολή των έπιτεύξεων της λαϊκής καλλιτεχνικής δημιουργικότητας. Μακριά—πρds παντός—άπ' τού κερδοσκοπικού τδ θανάσιμον έναγκαλιόμδ. Σκοπός τού νέου Όργανισμού, όπως άναφέρεται στο ίδρυτικό νομοθετικό διάταγμα, είναι «ή έν γίνει προαγωγή της έγχωριου χειροτεχνίας και οικοτεχνίας, ως και της βιοτεχνίας ειδών τέχνης». Δέν πρόκειται για μία ρωμαντική προσπάθεια που θα ήταν καταδικασμένη σ' έναν έντιμο θάνατο από φυματίωση. Ο Όργανισμός θέτει γερές βάσεις—τεχνικές και οικονομικές—της δραστηριότητάς του. Η έξασφάλιση φθηνών και καλών πρώτων ύλων, ή τεχνική και επαγγελματική μόρφωση των τεχνιτών, ή διάδοση και διαφήμιση των προϊόντων της ντόπιας χειροτεχνίας στο έσωτερικό και στο έξωτερικό, ή εγκατάσταση μόνιμων και κινητών εκθέσεων, ή χρηματοδότηση της χειροτεχνικής δραστηριότητας, ή μείρινα για τήν πρδωθήση, τήν άνάπτυξη και τή συστηματοποίηση της έμπορίας των προϊόντων της χειρο-

ΜΥΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΙΣΜΟΙ

Ο ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΤΟΥ Κ. ΣΤ. Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ

Αιώνες τώρα γυρεύει δ «Άνθρωπος τόν Υπεράνθρωπο. Πότε τόν ταυτίζει με τόν Σοφό. Πότε με τόν Δυνατό. Και τώρα τελευταία με τόν Σκληρό. Κ' έτρεξε πρώτα πίσω από τδ βήματα του Σ ο φ ο ύ. Άκουσε τδ κηρύγματά του. Μά δέκίμασε στο τέλος σύγχυση και άπογοήτευση! Ήταν τόσο πολλά και τόσο άλληλοσυγκρούμενα τδ διδάγματα τού Σοφού, που δέν ήξερε τί νά δεχθή άπ' αυτά και τί ν' άπορρίψη.

Και πήρε τδ μονοπάτι, που έφερε στον Δ υ ν α τ ό. Τόν είδε. Τόν κομάρωσε. Τόν έθαύμασε. Βουνό θεόρατο, κοντά στους Άδύνατους. Δυνάστης όμως αυτός στον έρόνο, και δούλοι οί άλλοι στα ύποπόδιά του. Άβουλα και σιωπηλά όργανά του σ' σκλάβοι του. Μόνος και ανεξέλεγκτος κύριος αυτός. Πάς νά τόν άγαπήση; Και τράβηξε στή χώρα του Σ κ λ η ρ ο ύ. Μά αυτός ήταν φορική μεγέθυνση τού Δυνατού. Πατέρι πάνω στα πτώματα των άλλων και άνεδαίνει. Τί είναι οίκτος, τί άνθρωπιά, τί αδελφωσύνη; Λέξεις άγνωστες! Τίς άκούει και σαρκάζει: Είναι ή όση των μικρών ψυχών! Τρεμάζει δ «Άνθρωπος και τρέπεται σέ φυγή!

Βρίσκεται έξαφνα μπροστά σ' ένα Ναό. Μπαίνει μέσα και άκούει τδ Άνάγνωσμα τού Ευαγγελίου: —Κύριε, είπεν δ Πέτρος, ποσάκις άμαρτήσι εις έμέ δ αδελφός μου και άφήσω αυτό; Έως έπτάκις; —Λέγει αυτό δ Ίησούς: Ού λέγω σοι έως έπτάκις, άλλ' έως έδςομκοντάκις έπτά.

Και λογαριάζει δ «Άνθρωπος»: «Έδςομκοντάκις έπτά», δηλαδή τετρακόσιες ένενήντα ένέα φορές. Άρα: Π ά ν τ ο τ έ! —Πόση αντίθεση με τούς προηγούμενους — τόν Σοφό, τόν Δυνατό και τόν Σκληρό! —Άλλ' ή αντίθεση αυτή έμεγάλωσε όλοένα κ' έθανε τδ Ούράνιο, όσο άκούε παρακάτω τ ή ν π α ρ α β ο λ ή τ ω ν Χ ρ ε ο φ ε ι λ ε τ ω ν:

«Ένας Μονάρχης της Άνατολής με πλούτι άμέτρητα έκάλεσε κάποτε τούς δούλους του και τούς είπε: «Σας δίδω τήν έλευθερία σας και σας δανείζω ένα κεφάλαιο στον καθένα σας, για νά δουλέψετε μόνοι σας, νά κερδίσετε και νά εύτυχητε. Έπικίνδυνη είναι ή εύτυχία των Ολίγων, πολό περισσότερο τού Ένός. Πρέπει όλοι νά τήν άποκτήσουν, ή τούλάχιστον οί πολλοί, γιατί υπάρχουν και μερικοί άνάξιοι της. Τά κεφάλαια, που θα σας δώσω, θα είναι ά π α ι τ η τ ά από τήν ήμέρα, που θα τδ επιτρέψουν οί έργασίες σας».

Και έδάνεισε στον καθένα άνάλογα με τίς ικανότητές του από ένα ποσόν.

Μετά κάμποσο χρόνο, καλεί τούς «δούλους» του και ηττάει λογαριασμό από τόν καθένα.

—Έλα, έσύ, που πήρες τδ μεγαλύτερο δάνειο των χιλίων τάλάντων! Πρέπει νά έκαμες καλές και μεγάλες έργασίες. Τά χίλια τάλαντα είναι όλόκληρη περιουσία... Μά γιατί σιωπάς;

—Χαμένος είμαι, Άρχοντά μου! Στην άρχή ήμουνα πολό καλά. Πήγαινα συντηρητικά και κερδίσι. Άνοίχθηκα όμως σιγά-σιγά και μεγάλωσα τίς δουλείες μου. Και τδ κέρδη άνεδίωκαν. Μά ξαφνικά με κτύπησαν ασφορές! Τά σπαρτά μου τδ ξέρανε δ λίβας. Τά κοπάδια μου τδ βρήκε ή άρρώστια και μου τδ ρήμασε! Κ' είμαι έαλισμένος. Σου ζητά μία προσπάθεια και σου ύποσχομαι νά σου έξοφλήσω λίγο-λίγο τδ χρέος μου.

—Άκου, παιδί μου! Ξέρω καλά

τήν κατάστασή σου. Είσι πολό πεισμένος. Δέν μπορείς νά μου πληρώσης τδ χρέος σου, άν θέλεις νά διορθώσης τίς δουλείες σου. Θα σου χαρίσω τδ χρέος σου. Πήγαινε και δουλέυε! Θέλω νά εύτυχής. Πήγαινε στήν εύχή του Θεού! —Σ' εύγνωμών, Άρχοντά μου, σ' εύγνωμών!

Κ' έφυγε. Και δ «Άρχοντας συνέχισε τούς λογαριασμούς με τούς άλλους χρεοφειλέτες του.

Δέν πέρασε πολός καιρός, και μία όχλοδή άκούσθηκε στήν αύλή τού Άρχοντα. Μία όμάδα «συνδούλων» όδηγούν μπροστά τόν χρεοφειλέτην των χιλίων τάλάντων, που έτρε με σύγκορμα.

—Αυτός δ κύριος—έξηγει ένας—, αυτός, που τού χάρισε τά χίλια τάλαντα και τούς τόκους των, μόλις βγήκε άπ' εδώ, βρήκε ένα χρεοφειλέτη του, που τού χρωστούσε έκαστο ψαροδηνάριο, και έπειδή δέν είχε νά τού τδ δώση άμέσως, τόν έβαλε φυλακή, έως ότου νά τού έξοφλήση και τήν τελευταία δεκάρα.

Συνέφιασε ή μορφή τού Άρχοντα. Και κεραυνός—ή φωνή του: —Ποηρέ και άσπλαχνε δούλε!

Σου χάρισα χίλια τάλαντα. Δέν έπρεπε και συ νά λυπηθής τόν αδελφό σου και νά τού χάρισης τδ έκαστον δηνάριο; Θα σέ πληρώσω με τδ ίδιο νόμισμα: θα ύποβληθής σέ έργα κατανγκαστικά, έως ότου πληρώσης όλο τδ χρέος σου.

—Ούτα—συμπεραίνει δ Ίησούς— και δ Πατήρ μου δ ούράνιος ποιήσει ήμιν, εάν μη άφήτε έκαστος τδ αδελφώ αυτού από των καρδιών ήμών».

Άκουσεν δ «Άνθρωπος τήν Παραβολή των Χρεοφειλετών και τδ συμπέρασμα τού Ίησού, και έμεινε πολή ώρα βυθισμένος σέ βαθιά συλλογή. Και στο τέλος είπε:

—Ίδού δ άληθινός Υπεράνθρωπος! Δέν τού λείπει ή Σ ο φ ι α και ή Γ ν ω σ η. Έμβαθύνει κι' αυτός στα μεγάλα όντολογικά και ήθικά προβλήματα, μελετώντας τδ φιλοσοφικά συστήματα των παλαιών και των συγχρόνων καιρών! Και τής Έλλάδος τδ έξοχα φωτεινά πνεύματα και τής Άνατολής τδ μυστικά όνειροπλήματα και τίς φιλοσοφικές έννοήσεις της Δύσης άναλύει και άφομοιώνει ό,τι τού είναι άπαραίτητο, για νά κατακτήση τή Γη με όλα τδ αγαθά της και νά βοδίση στον Ούρανό.

Δέν τού λείπει ούτε ή Θ έ λ η σ η και ή Δ ύ ν α μ η. Είναι γεμάτος από θεληματικότητα και δημιουργικότητα. Θέλει νά μεταβάλλη τήν Πλάση όλη σέ ρωμαλέα και ώραία δημιουργήματα με Κορσφαίους τόν Άνθρωπο. Μονάχα δέν έλε σκλάβους τριγύρω του. Θέλει έλευθέρους ανθρώπους, που νά μη τούς βίγη κανένας, όσο δυνατός και άν είναι. Η Δικαιοσύνη, ή κάθε Δικαιοσύνη είναι τδ άκαμπτο σύμβολό του.

Άλλ' ασφαλώς τού λείπει κ α τ ι τού Υπεράνθρωπου: ή Σ κ λ η ρ ό τ η τ α και ή Α ν α ν θ ρ ω π ι α. Αυτή είναι κυρίως ή μεγάλη διαχωριστική γραμμή άνάμεσα στους Υπεράνθρωπους, που έδμησαν τήν «Άνθρωπια», και στον Υπεράνθρωπον τού Θεανθρώπου: Σκληρό και άδυσώπητο έκείνοι, όπως δ «δούλος» της παραβολής. Γεμάτος Συγγνώμη και Στοργή αυτός, όπως δ «Άρχοντας της, που πηγάδων από τήν αίωνια πηγή της Α γ ά π η ς.

Κάτι είπαν βέβαια γι' αυτήν και οί σοφοί της Άνατολής. Μά είναι ή άγάπη τους—έγνώσμος και ώφελιμισμός. Κάτι έπιθύρσαν και οί σοφοί της Αιγύπτου. Μά και ή άγάπη αυτή ήταν τόσο μικρόψυχη! Λίγο ψωμί στον πεινασμένο, λίγο νερό στον διψασμένο, κάποιες θυσίες στους θεούς και κάποια μνημόσυνα στους νεκρούς. Μά μήπως ή έλεημοσύνη τού Ζαρατούστρα τού Ίράν πρds τούς όμπετιστους του, ή της Έλλάδος ή σωματική και άριστοτελική άλληλεγγυή, ή άκόμα και ή «άγάπη τού πη σίον» τού Μωσαικού Νόμου μπορούν νά συγκριθούν με τήν Άγάπη τού Υπεράνθρώπου τού Χριστού; Προανακρούσματα όλης έκείνης οί άγάπες, αλλά μελωδία μεγαλόπρεπη και ούράνια Αυτή. Χαρωμή έκείνες. Ηλιος Αυτή. Ένας ψυχικός και πνευματικός Ήλιος, που έδ σήση όλα τδ Μίση, που χωρίζουν τούς ανθρώπους, και θα συνενώση όλη τήν Άνθρωπότητα σέ μία Παγκόσμιο Οικογένεια.

Ίδού δ άληθινός Υπεράνθρωπος! ΣΤ. Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑΝ ΕΙΡΗΝΗΝ

Μία φωτογραφία των Έλλήνων Βασιλέων μετά της πριγκιπισσίας Ειρήνης εις τδ Όσλο της Νορβηγίας. Ός γκαστόν ή Έλληνική Βασιλική οικογένεια έπείστρεψεν έξ Όσλο εις Κοπεγχάγην, όπότεν άνεχώρησε προχθές

ΜΙΑ ΝΕΑ ΣΤ

Ο ΤΗ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, Σ χρειάσθη πολός καισ εις έχει επί τέλους κατδ εις τήν έδρα της εις τήν Ιατρική ρας βάσεως από ότ τε. Η έφετεινή έπι της Άμερικανικής ρείας άφιέρωσεν εις ρον συνεδρίαν, κα τονισθή ιδιαιτέρως της ύπνώσεως εις εις και ή άνάγκη δέσεως και προγρή. Η συνεδρίασις ήσχυρσιν ένθεσιν της σεως τού Συμβουλίου εινης της Άμερικανικής ταιρείας, μίαν έκθει γνώριζε τήν μέθοδο βοθηθείν εις τήν Ια και «παρακίνησι» τ τρούς νά μελετήσου εύρύτεραν κλίμακα. Αί εξέλιξεις αυτές τελευταίαν φάσιν έν δοξώτερα κεφάλαια Ιστορίας της ψυχια τέλη τού 18ου αιώνα Ιατρός Τράντς Άνι κάλεσεν έντύπωσιν ι μίαν πολύπλοκον θε μερίσμα τού έφωτισ εις τούς τοίχους έ καθρέφτες. Άπό τδ μερίσματα ήκούετ και οί άσθενείς έκδ γύρω από ένα είδος περιείχεν ένα χημικ σμερ, φέρων κίτωνα λιλδ, έγυρίζεν άνώμ νεις τού. Ηία ματι ένα χάρδι ήταν συν προκαλέση μίαν ύπ και νά τούς θεραπεύ νά τούς άπαλλάξη ρό από πόνους και ι Όλα αυτά έκαν πιστών στο κοινόν. Πειθήσαν έναντιον ρίως λόγω της «έσι που διευτύπωσε διά άποτελέσματα τού πειστήριζεν ότι ήλεγ άοράτους ύγρου, ένδ τισμού», που προή λιον, τήν σελήνην και και έπηράζε τήν π τών ανθρώπων. Κατ μίαν συζήτηση. Άπ ράν ήτο δ Μέσμερ, λάντας, δ όποιος σπουδαίον και οί δ τήν άλλην πλευράν έπιτροπή διωρισμέν δοδίκον 16ον και π ξεχόντας έπιστήμονι μιν Φραγκλίνος και λος χημικός Λαβου δέν είχε ποτέ τύχην. Τελήεν εις τδ άναρ ρασμα. Δέν ύπήρχεν δειξίς της ύπαρξε τισμού. Η θεωρία τ ρακώθη και, δι' άν γωνας, έξημετέλισθη ή άν και ούδεις ήμφι νός ότι είχαν ώφέλην δας άσθενείς. Έμε πειχηρηματία νά ήρ μοποιήσουν πετρέλο πό ένα νέον φέρερ, καλύφθη με τήν δογ κής ράβδου. Έκτοτ λοτε μεν έξεβείαζε ριστροφέντο. Σήμερ τής χρησιμοποιοι θεραπειάν ψυχιαθι τερων παγκόσμιον γενικής πρδόδου τή μέθοδος της ύπνώε ζουν πολλοί έρευνή νικής άναγνωρίσεως

Το ακριβότερο, αλλά... και το συμφερότερο πλυντήριο!

Μόνον τδ Έλβετικό πλυντήριο Γκαλέ, δέν έχει στρόβιλον περιδινέσεως τού ύδατος! Έτσι τδ ρούχα δέν φθείρονται, διότι καθαρίζονται με άπλη νεροτριδή, χωρίς νά έρχωνται σέ έπαφή με κανένα μηχανικό μέσον και νά ξεφτούν.

Μοναδικόν στιπτήριον (πατέντα), που στίβει τδ ρούχα δι' ύδραυλικής πιέσεως. Τά ρούχα στίβονται καλύτερα, δέν φθείρονται και δέν σπάζουν τδ κουμπιά!

Τδ μόνο πλυντήριο με ρυθμιζόμενη ταχύτητα περιστροφής.

Δρχ. 13.600

ΕΛΒΕΤΙΚΑ ΠΛΥΝΤΗΡΙΑ Gallay (Γκαλέ)

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΙΣ - ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ PASSAP ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 15 - ΑΘΗΝΑΙ

Επισκεφθήτε μας σήμερα για νά τδ δήτε. Θα έκπληγείτε!

ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΑ ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΠΡΟΕΛΥΣΕΩΣ ΔΑΝΙΑΣ

—Όλων των χρωμάτων, άπαράμιλλα εις ποιότητα.

—Χρωματισμοί σταθεροί και άμετάβλητοι.

—Διά μωσαική πλακόκια, δαπέδα.

—Προσφερι έπιλέ και άρτιφισιελ και διά κάθε χρήσιν.

Τού Οίκου

DANSK CEMENT CENTRAL Ltd

Άντιπεία - διαρκής παρακαταθήκη

ΚΩΝΣΤ. Ν. ΚΑΤΣΑΡΟΣ

Δ. Γούναρη αρ. 40 - ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

Τηλέφ. 43.345

“ΑΛΕΚΤΩΡ”

ΙΣΤΑΜΠΟΥΛ

ΑΓΚΥΡΑ

ΡΩΜΗ

ΣΜΥΡΝΗ

ΑΘΗΝΑΙ

ΤΗ

ΤΕ 585

να δέσουμε το κομμένο νήμα της παράδοσης. Κι' όταν η λαϊκή τέχνη—στά είδη που μπορούν να κρατηθούν—αρχίσει να καλλιεργείται συστηματικά, τότε θα βρή μόνη της το δρόμο. Ένα δρόμο που θα συνεχίσει τον παλιό και θα την οδηγήσει σε καινούργιες επιτυχίες. Μακριά, μόνο, από τις έμπεδασεις της δικής μας καλαισθησίας και πρό παντός από το κερδοσκοπικό μένος των άμπαρων. Έδω αρχίζει το πεδίο δράσεως και η μεγάλη ευθύνη του καινούργιου Έθνικού Όργανισμού Έλληνικής Χειροτεχνίας.

Παλιό όνειρο των πρώτων πιστών της λαϊκής μας τέχνης πραγματοποιείται τώρα με την ίδρυση του Όργανισμού. Όχι πια σκόρπιες κι' ασυντόνιστες προσπάθειες ιδιωτών που ξόδευαν το χρόνο, το μεράκι και τις οικονομικές τους δυνατότητες στη μελέτη και στην προβολή των επιτεύξεων της λαϊκής καλλιτεχνικής δημιουργικότητας. Μακριά—πρό παντός—απ' του κερδοσκόπου το θανάσιμον έναγκαλιόμο. Σκοπός του νέου Όργανισμού, όπως αναφέρεται στο ιδρυτικό νομοθετικό διάταγμα, είναι «η έν γένει προαγωγή της εγχωρίου χειροτεχνίας και οικοτεχνίας, ως και της βιοτεχνίας ειδών τέχνης». Δεν πρόκειται για μία ρωμαντική προσπάθεια που θα ήταν καταδικασμένη σ' έναν έντιμο θάνατο από φυματίωση. Ο Όργανισμός θέτει γερές βάσεις—τεχνικές και οικονομικές—της δραστηριότητάς του. Η εξασφάλιση φθηνών και καλών πρώτων υλών, η τεχνική και επαγγελματική μόρφωση των τεχνιτών, η διάδοση και διαφήμιση των προϊόντων της ντόπιας χειροτεχνίας στο έσωτερο και στο έξωτερο, η εγκατάσταση μόνιμων και κινητών εκθέσεων, η χρηματοδότηση της χειροτεχνικής δραστηριότητας, η μέριμνα για την προώθηση, την ανάπτυξη και τη συστηματικοποίηση της εμπορίας των προϊόντων της χειροτεχνίας είναι τα μέσα για την επιτυχία των σκοπών του Όργανισμού, όπως διαγράφονται στο ιδρυτικό διάταγμα. Σωστός προγραμματισμός, που καλύπτει όλο το πεδίο της δραστηριότητας ενός τέτοιου Όργανισμού.

Θα πρέπει να επιμείνουμε περισσότερο σ' ένα από τα μέσα με τα οποία επιδιώκεται η εκπλήρωση των σκοπών του Όργανισμού. Αντιγράφω ολόκληρο το σχετικό έδαφιο: «διά... της μερίμνης προς διαρκή δημιουργίαν νέων σχεδίων, νέων μορφών και νέων χρησιμοποιήσεων των προϊόντων της χειροτεχνίας, μη αψισταμένων όμως κατά βάσιν της τοπικής έμπνεύσεως, χαρακτήρος και χρώματος, αλλά μόνον, κατ' ανάγκην εις τα σημεία προσαρμογής των προς τας απαιτήσεις της ζήτησεως».

Έδω ξεφεύγουμε πια από την πρακτική πλευρά του θέματος και μπαίνουμε στο καιρίο πρόβλημα του ξαναζωτανέματος της λαϊκής μας χειροτεχνίας. Ανανέωση και προσαρμογή. Δημιουργία καινούργιων μορφών, που όμως δεν πρέπει να ξεακραίνουν από την έμπνευση, το χαρακτήρα και το χρώμα της ντόπιας παραγωγής. Σωστή η διατύπωση, μά πόσο κίνδυνοι και πόσες αντιρρήσεις στην εφαρμογή! Ότι για τον ένα είναι νόμιμο και θεμιτό, για τον άλλο είναι απαράδεκτη παραποίηση. Να μείνουμε στά «παράδοξά» Εύκολη λύση που άχρηστεύει την προσπάθεια. Σε διαφορετική πελατεία άπευθύνεται ο σημερινός τεχνίτης. Δεν είναι πια η καθημερινή χρήση που περιμένει τα αντικείμενα της χειροτεχνίας. Η ηλεκτρική κουζίνα είναι ακατάλληλη για τα πλουμισμένα σινιά του καζαντζή. Διακοσμητικό ρολό πρόκειται να παίξουν. Οι τουρβάδες πολύ πιο ντελικάτους ώμους πρόκειται να ταλαιπωρήσουν και δε θα φιλοξενήσουν το ψωμοτύρι του ξωμάχου. Και τα σαμαροσκούτια; Από που ξεκίνησαν και που κατέληξαν! Ακόμα και τα ύφαντά, που για την ίδια περίπτωση χρήση προορίζονται, σε διαφορετικό περιβάλλον πρόκειται να τοποθετηθούν.

Προσαρμογή «προς τας απαιτήσεις της ζήτησεως» προβλέπει ο νομοθέτης. Να ζητήσουμε προσαρμογή των «απαιτήσεων της ζήτησεως» προς το χαρακτήρα της λαϊκής μας χειροτεχνίας θα ήταν το πιο ορθόδοξο, αλλά και τελείως άνεδαφικό. Δεν θα είναι ντόπια όλη η πελατεία μας. Μόνιμες και κινητές εκθέσεις θα φέρουν ως τις μακρινές πολιτείες της Ευρώπης και της Αμερικής τα έργα των ταπεινών μας καλλιτεχνών. Να συνδυάσουμε το γνήσιο ντόπιο χαρακτήρα με τις απαιτήσεις της ζήτησεως είναι η ιδεώδης λύση. Ο Όργανισμός θα μεταφέρει στο χωριάτικο σπίτι ή στο επαρχιακό εργαστήριο το τι ζητούν από αυτό οι μακρινοί του πελάτες. Καλό είναι να κατατοπίσει και την πελατεία για το χαρακτήρα της ελληνικής χειροτεχνίας. Έτσι, η ζήτηση εύκολότερα θα μπορέσει να συνδυασθεί με τη ντόπια παραγωγή χωρίς να θελήσει να την παραμορφώσει. Και δεν είναι μικρός πειρασμός το έμβασμα σε ξένο νόμισμα. Πρίν, ή έστω μαζί με τα σύγχρονα αντικείμενα που θα προορίζονται για πώληση, χρησιμη θα ήταν και μία μικρή έκθεση με ανάλογα παλιότερα αντικείμενα. Ξερόγλωσσα βιβλιαράκια, πλούσια εικονογραφημένα, ές προσπάθισον να μυσούν στο πνεύμα της λαϊκής μας καλλιτεχνικής δημιουργίας το απληροφόρητο μακρινό κοινό. Έως μέσ' στον άναγκαστικά μονολεκτικό χαρακτηρισμό «διαφήμιση» να περιλαμβάνονται και τα παραπάνω και πολλά άλλα.

ΚΙΤΣΟΣ Α. ΜΑΚΡΗΣ

και δια κάθε χρήσιμ. Τού Οίκου
DANSK CEMENT CENTRAL Ltd
Αντιπεία - διαρκής παρακαταθήκη
ΚΩΝΣΤ. Ν. ΚΑΤΣΑΡΟΣ
Α. Γούναρη άρ. 40 - ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
Τηλέφ. 43.345

ΡΑΝΙΑ ΑΥΤΗ. ΛΑΡΑΥΗ ΕΚΕΙΝΕΣ. ΠΙΛΙΟΣ ΑΥΤΗ. Ένας ψυχικός και πνευματικός «Ηλιος, που θα σθέσει όλα τα Μίσση, που χωρίζουν τους ανθρώπους, και θα συνενώσει όλη την Ανθρωπότητα σε μία Παγκόσμιο Οικογένεια.
Έδω ό αληθινός Έπιδρόνθρωπος!
ΣΤ. Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΙΣ - ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ PASSAP
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 15 - ΑΘΗΝΑΙ
Επισκεφθήτε μας σήμερα για να τα δείτε. Θα έκπλαγείτε!

ναμεις, αλλα οετει εις λειτουργίαν κάτι το όποιον έχει τεραστίαν δύναμιν. Δύναται να χρησιμοποιηθή διά τον έλεγχον του πόνου. Μία επλή διαταγή διδομένη κατά την διάρκεια της ύπνώσεως—δεν θα αίσθανθήτε πόνον—είναι αποτελεσματική επί έρας μετά την άφύπνισιν του ανθρώπου. Η μέθοδος αυτή, γνωστή ως μεθυπνωτική υποβολή άρκει διά να κά-

λιαν, εντος τριακόντα δευτερολεπτών ή ενός λεπτού. Έπί πλέον, όλοι πρακτικώς δύνανται να γίνουν ύπνωτισται και τούτο δεν είναι καλόν. Κατά τον κ. Ράλφ Κάουφμαν, διευθυντήν του Ψυχιατρικού Τμήματος

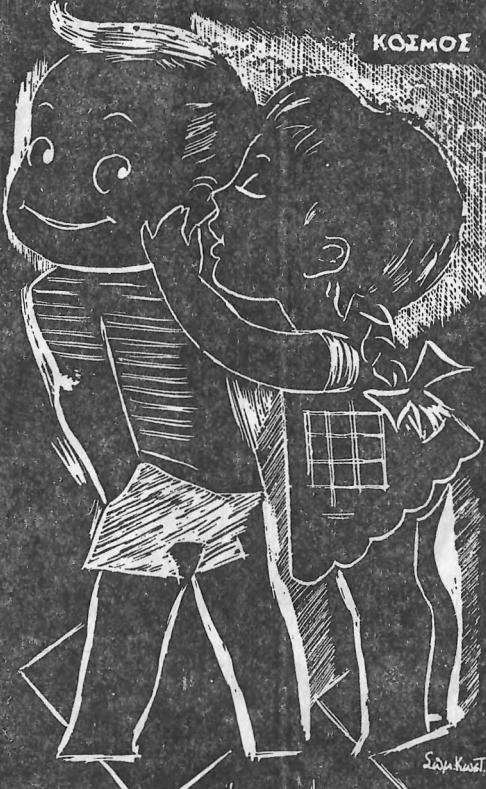
τι ο ασθενής δύναται να βυθισθή εις βαθύν ύπνον και να έλέγχεται.
JOHN PFEIFFER
ΜΕΘΑΥΡΙΟΝ: Τò δεύτερον και τελευταίον άρθρον

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ
ΝΕΟΝ ΨΥΧΙΚΟΝ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΝ — ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Γίνεται γνωστόν εις τούς γονείς και κηδεμόνας, ότι, εις τò εκπαιδευτήριόν μας, μεταφερθόν εις τας νέας κτιριακάς του εγκαταστάσεις, από του άρχομένου σχολικού έτους, θα λειτουργήσουν ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΤΟΥ, ειδικά τμήματα έκμαθήσεως της ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ γλώσσης, εις τα όποια θα διδάξουν έπιλεκτοι καθηγηταί του Γερμανικού Ίνστιτούτου Αθηνών.

Πληροφορία: ΟΜΗΡΟΥ 16 — ΝΕΟΝ ΨΥΧΙΚΟΝ
ΤΗΛ. 673-824, 9—1 π.μ., 6—8 μ.μ.

ΚΟΣΜΟΣ

Σάρα Κωστή

Νά σοῦ πῶ ἕνα μυστικό;
...Μοῦπε ἡ μαμά ὅτι τοῦ χρόνου
δὰ πάω καί γὼ σχολεῖω καί δὰ μοῦ
πάρη ὅλα μου τὰ πράγματα ἀπὸ τοῦ
ΔΡΑΓΩΝΑ...

" ΑΛΕΚΤΩΡ "

Ταξιδεύετε με τά
περίφημα αεροσκάφη
VISCOUNT ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ
ΑΠΟ ΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΑΜΠΟΥΛ - ΑΓΚΥΡΑ - ΣΜΥΡΝΗ - ΡΩΜΗ

Με ιδιαίτερη χαρά αι Τουρκικαι Άεροπορικαι Γραμμαί αναγγέλλουν την ίδρυσιν των Γραφείων τοις εις τας Άθήνας προς καλύτεραν έξυπηρέτησιν των Έλλήνων επιβατών.
Ταξιδεύετε με τά VISCOUNT των Τουρκικών Άεροπορικών Γραμμών, που σας υπόσχονται ένα όνειρῶδες ταξείδι με περιποίηση παροιμιώδη!

ΔΕΥΤΕΡΑ ΠΕΜΠΤΗ ΣΑΒΒΑΤΟ
ΑΘΗΝΑΙ - ΙΣΤΑΜΠΟΥΛ - ΑΓΚΥΡΑ
ΤΡΙΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΣΑΒΒΑΤΟ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΑΘΗΝΑΙ - ΣΜΥΡΝΗ - ΑΓΚΥΡΑ
ΔΕΥΤΕΡΑ ΠΕΜΠΤΗ ΣΑΒΒΑΤΟ
ΑΘΗΝΑΙ - ΡΩΜΗ

Türk Hava Yolları
ΤΟΥΡΚΙΚΑΙ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΙ

Άπευθυνθήτε στον Πράκτορά σας ή στα γραφεία μας: ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 6 - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 21-035